

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Střední odborná škola
a Střední odborné učiliště
Kladno, Dubská**

Autor:	Mgr. Lenka Dvořáková
Předmět/vzdělávací oblast:	Český jazyk
Tematická oblast:	Tvoření slov, stylové rozvrstvení a obohacování slovní zásoby
Téma:	Slovní zásoba – pracovní list
Ročník:	1. – 4.
Datum vytvoření:	listopad 2013
Název:	VY_32_INOVACE_11.3.17.CJL
Anotace:	Slovní zásoba, slovo a jeho význam, významové vztahy – procvičování, test. Materiál je určen primárně pro žáky oborů technického zaměření. Pracovní list navazuje na výkladovou prezentaci a pomocí didaktických cvičení ověřuje zvládnutí daného tématu. Spojení tohoto učebního materiálu a moderních technologií slouží k motivaci žáků a zvýšení jejich interakce v rámci výuky. Využití všech možností multimediálních prostředků usnadňuje porozumění tématu i u slabších žáků a žáků se SPU, udržuje jejich pozornost, podporuje jejich aktivitu.
Metodický pokyn:	Učební materiál lze využít v hodině v rámci procvičování nebo testování dosažených znalostí, k opakování ke společné části maturitní zkoušky. Pro tento účel je přiložen též klíč k cvičením. Pracovní list lze využít v tištěné i elektronické podobě. V hodině se doporučuje prezentovat materiál prostřednictvím interaktivní tabule.

Slovní zásoba – procvičování

1. Jakým způsobem vznikla následující slova?

zemětřesení _____

Sazka _____

jízdní kolo _____

květinářství _____

2. Uveďte alespoň dva příklady pojmenování:

jednoslovného _____

víceslovného _____

frazému _____

3. K následujícím slovům dopiš slovo podřazené, nadřazené a souřadné.

	podřazené	nadřazené	souřadné
tenis	_____	_____	_____
keř	_____	_____	_____

4. Vytvořte významovou řadu slov od nejmenšího rozsahu po stále větší rozsah.

a/ sloučenina – kyselina sírová – chemická látka – kyselina

b/ deník – tiskovina – Lidové noviny – noviny

5. Doplňte příklady (ke každé možnosti dva příklady):

historismy _____

archaismy _____

neologismy _____

6. Rozhodněte, kdy se jedná o slova vícevýznamová nebo homonyma:

klika _____
oko _____
jazyk _____
travička _____

7. K následujícím slovům napište příklady synonym.

přítel _____
přemístit _____
zlomenina _____

8. K následujícím slovům napište příklady antonym.

nízký _____
poledne _____
unavený _____

9. U vyznačeného slova urči význam lexikální a gramatický.

Učitel vysvětloval **žákům** novou látku.

	lexikální	gramatický
učitel	_____	_____
žákům	_____	_____

10. Co vyjadřují tzv. paronyma, uveďte dva příklady.

Správné řešení:

1. skládáním, zkrácením, tvořením sousloví, odvozováním
2. např. jednoslovné: míč, řeka, červený....
např. víceslovné: vysoká škola, kyselina sírová
např. frazému: Ranní ptáče dál doskáče. Roste jako z vody.
3. tenis: stolní tenis – sport – kopaná
keř: zlatý déšť – rostlina – strom
4. a/ kyselina sírová → kyselina → sloučenina → chemická látka
b/ Lidové noviny → deník → noviny → tiskovina
5. historismy: např. – cech, palcát
archaismy: např. – almara, regiment
neologismy: např. – aerobik, robot
6. klika homonyma
oko mnohoznačnost
jazyk mnohoznačnost
travička homonyma
7. přítel kamarád
přemístit přesunout
zlomenina fraktura
8. nízký vysoký
poledne půlnoc
unavený odpočatý
9. lexikální gramatický
učitel člověk, který učí 1. p. , č. j. , muž. Ž.
žákům osoba, navštěvuje školu a učí se 3. p. , č. mn. , muž. Ž.
10. Paronyma jsou slova podobná, ale významově odlišná.
např. psychologie – psychiatrie; ekonomika - ekonomie

Použité zdroje:

- SOCHROVÁ, Marie. *Český jazyk v kostce: pro střední školy*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2007, 224 s. V kostce (Fragment). ISBN 978-802-5301-890.
- MARTINEC, Ivo, Jana Marie TUŠKOVÁ a Ludmila ZIMOVÁ. *Mluvnice: učebnice českého jazyka pro střední školy*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2009, 264 s. ISBN 978-807-2387-793.
- MAŠKOVÁ, Drahúše. *Český jazyk: přehled středoškolského učiva*. 1. vyd. Třebíč: Petra Velanová, 2005, 175 s. Maturita. ISBN 80-902-5715-1.
- HLAVSA, Zdeněk. *Český jazyk pro I.-IV. ročník středních škol: (mluvnická a stylistická část)*. 3. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1997, 279 s. ISBN 80-859-3786-7.
- *Slovník českých synonym a antonym*. 1. vyd. Brno: Lingea, 2007, 573 s. ISBN 978-80-87062-09-8.
- BARTÁK, Matěj et al. *Nový slovník cizích slov pro 21. století*. 1. vyd. Praha: Plot, 2008, 367 s. ISBN 978-80-86523-89-7.
- FILIPEC, Josef et al. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. 4. vyd. Praha: Academia, 2005, 647 s. ISBN 80-200-1347-4.